

VEJLERNE

AAGE V.
JENSEN
NATURFOND

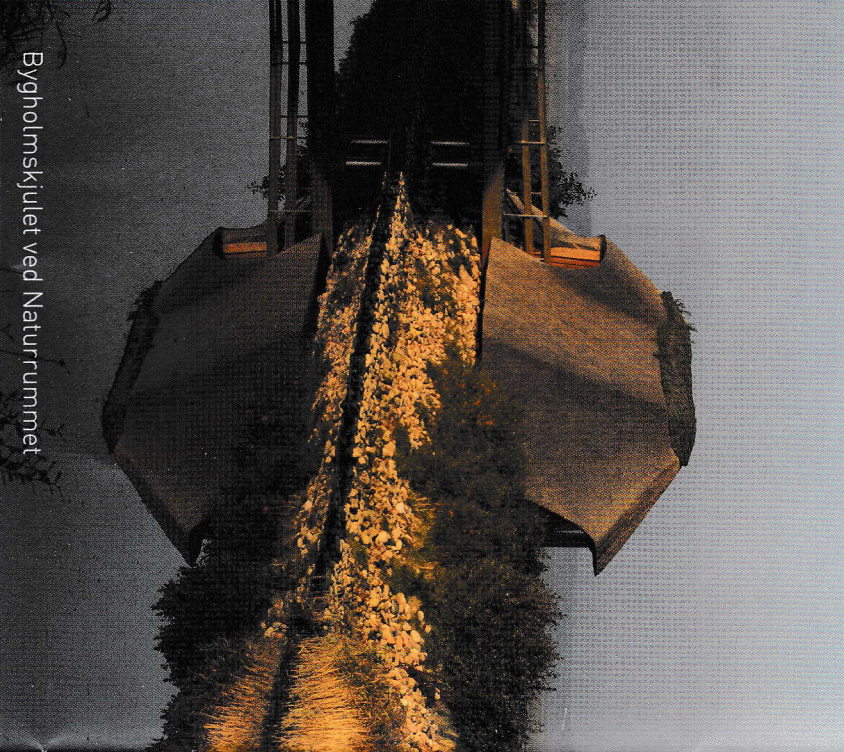

Seværdigheder

- 1 Bygholm Mølle
- 2 Vikingegravplads
- 3 Tømmerby Kirke

Kørselsvejledning

- P1 Naturrum Vejlerne - Bygholmvejlevej 640, 9690 Fjerritslev
- P2 Kræptårnet - Alvejen 100, 9690 Fjerritslev
- P3 Han Vejle-skjulet - Lundfjordvej 45, 9690 Fjerritslev
- P4 Lund Fjordtårnet - Lundfjordvej 45, 9690 Fjerritslev
- P5 Kærup Holme-skjulet - Fjordvej 33, Kærup 7741 Frøstrup
- P6 Tømmerby Fjordtårnet - Aalborgvej 185, 7700 Thisted
- P7 Østerildtårnet - Aalborgvej 176, 7700 Thisted
- P8 Arup Vejleskjulet - Arupvej 16, Arup 7742 Vesløs

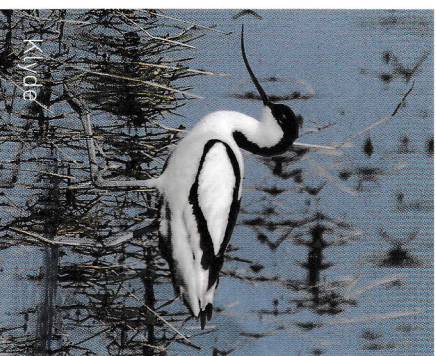
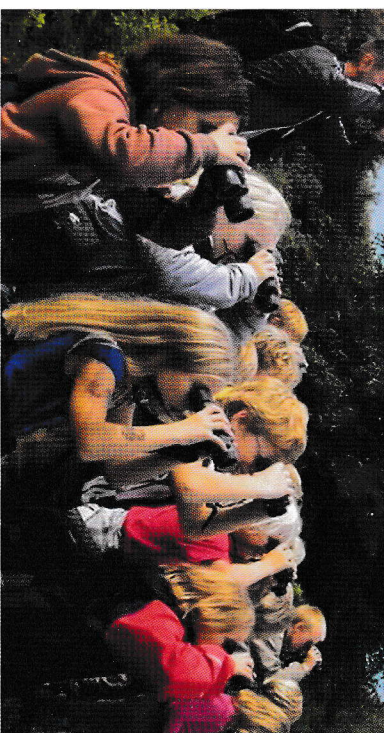
Bygholmskijulet ved Naturrummet

Vejlerne er Danmarks største videnskabelige reservat på ca. 5.600 hektar og rummer Skandinaviens største, samlede rørskovsområde og Danmarks største græsningsenge.

SJÆLDNE FUGLEARTER

Navnet Vejlerne betyder vadedstederne. Indtil for 130 år siden var Vejlerne to lavvandede fjordarme, der fra Limfjorden rakte mod nord. I dag er Vejlerne efter inddæmningerne stadig to adskilte områder, de østlige Vejler og de vestlige Vejler, der ligger på hver side af den oprindelige halvø Hannæs.

Sammenhængende, tætte rørskove dækker godt en tredjedel af Vejlerne, og de udgør knap 2.000 ha. Rørskoven er levested for sjældne fuglearter som rørdrum, rørhøg, plettet rørvagtel, trane og skægmejsje.

Klyde

Rørdrum

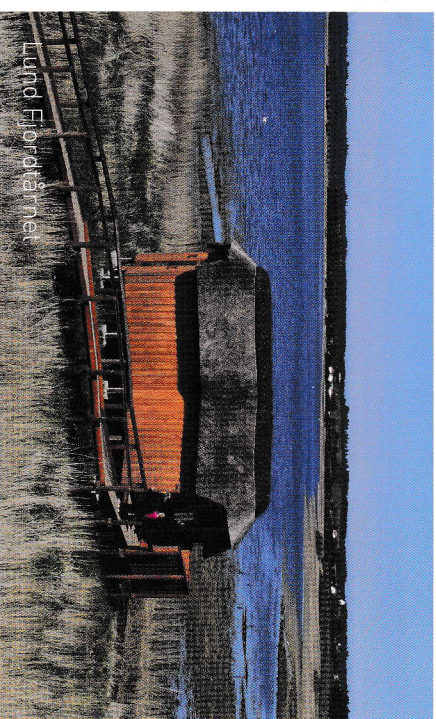
BESØG I VEJLERNE

Vejlernes rige fugleliv kan opleves i naturrummet samt fra 8 udsigtstårne og fugleskiul. Alle stederne byder på grundlig information om de mange fugle. Området kan også opleves fra offentlige veje, cykelstier og 15 udsigtspunkter. Offentlig adgang herudover har ikke været tilladt siden 1960 ifølge en bekendtgørelse fra Statsministeriet. Begrænsningerne skal sikre den enestående bestand af fugle. De foreløbig 8 fugletårne og skiul byder hver især på særprægede naturoplevelser:

BYGHOLMSKJULET VED NATURRUMMET giver overblik over den sydøstligste del af Bygholmengen samt den lavvandede Midsø, der er en brakvandssø. Her kan i sommerhalvåret observeres rastende ænder og vade-fugle. I vinterhalvåret kulminerer antallet af svømme-ænder. Især pibeand, krikand og gråand er talrige.

Gårur til stelletårnet

Lund Fjordtårnet

HAN VELLESKJULET OG LUND FJORDTÅRNET

Flere nye gangbroer er anlagt og giver mulighed for flere rundture i rørskove med fx vejbredeksblad, storbladet mærke, dunhammer og andre sumplanter. Gangbroerne er blandt de bedste steder i Danmark at opleve blåhalse og skægmejsjer på tæt hold.

Det nye tårn ved Lund Fjord giver udsigt til både fjorden og våde, græssede enge med masser af fugle - et af de bedste områder at se sølvhejrer og skestorke sommer og høst. Om efteråret samles store flokke af stærre til overnatning - sort sol! Morgen og aften er der gode muligheder for at se odder.

I vinterhalvåret kan besøgende opleve havørne, dyk-ænder som fx hvinand og stor skallesluger samt bluishøns og sangsvane på de åbne vandflader.

Havørn

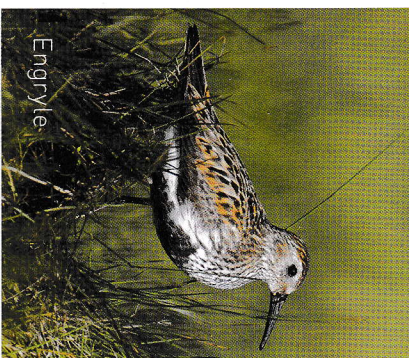
Strandengene og de ferske enge har også en interessant flora og fauna. Her forekommer bl.a. ynglende brushane, klyde, engryle, stor kobbersneppe og rød-ben. Andre interessante, ynglende fugle er blåhals, gul vipstjert, knarand, atlingand, sorthalmset lappedykker, sølvhejre, havterne, fjordterne og sorterne.

TRANEN OG GRÅGÅSEN ER IØJNEFALDENDE

Masser af trækkende og overvintrende fugle er med til at skabe varierede naturoplevelser. Det er svømmeænder, dykkænder, gæs, svaner, vadefugle og forskellige rovfugle.

Tranen er en iøjnefaldende fugl i Vejlerne. Reservatet huser Danmarks største ynglebestand med anslået 10-15 par. Fra august kan der især fra Kraptårnet ofte opleves over 100 traner, der flyver til og fra overnatning i Bygholm i De østlige Vejler. Tranernes antal kulminerer i oktober, inden de store fugle normalt i november trækker mod Sydeuropa. Også grågåsen præger Vejlerne. Grågåsen har her sit danske hovedsæde med over 1.000 ynglende par.

Odderen er langt mindre synlig i landskabet. Vejlerne menes at rumme Danmarks største bestand af det vævre vanddyr.

Engryle

Odder

I skjulets store kikkert ses ofte fjernere flokke af knopsvaner, sangsvaner og rastende gæs og traner. Undertiden sidder vandrefalken på en pæl eller tue på engen.

KRAPTÅRNET er et godt observationssted, når man ønsker overblik over Bygholmengens centrale dele. I sommerhalvåret kan publikum nyde synet af grågæs og andre vandfugle. Fra slutningen af april til midten af juni ses kæmpende brushaner på Krappediget ca. 150 meter fra fugletårnet.

I perioden fra august til november er Kraptårnet Danmarks sikreste sted at se større flokke af traner, der lidt før solnedgang flyver til overnatning i det fredfyldte reservat og tilsvarende omkring solopgang flyver ud igen.

Familieudflugt til Han Vejleskulet

FRA KÆRUP HOLMESKJULET kan besøgende i sommerhalvåret opleve rørdrum, som især pauker mellem marts og juni, samt et stort antal flyvende rørhøge. Lokalteten er især kendt for sin koloni af sorterne. Som sommer og tidligt efterår ses jævnligt sølvhejre. I vinterhalvåret er der gerne mange forskellige andefugle i den lavvandede Koglekssø.

ITØMMERBY FJORDTÅRNET kan gæster i sommerhalvåret høre og se rørdrum samt flyvende rørhøg. Den lavtliggende redeplatform i rørskoven har i adskillige år været brugt som redeplads af rugende strandskader. I rørskovens åbne vandflader ses ofte gråstrubet lappedykker, blishøne og gråand. Odderen passerer jævnligt ved kanalen for foden af tårnet. I vintertiden kan nordiske sangsvaner opholde sig i området, og der gode muligheder for at se havørn, Europas største ørn, med et vingefang på næsten 2,5 m.

FRA ARUP VEJLESKJULET er der gode muligheder for at overskue engene omkring Arup Vejles østside. Der er desuden god udsigt til fugleøen Melsig midt i Arup Vejle, hvor skestorken jævnligt yngler. De overflyvende skarver er ofte de mest synlige af fuglene, men i sommerhalvåret yngler vadefugle som vibe og dobbeltbekkasin på de smalle enge. I vinterhalvåret raster ofte gæs, svømmeænder og dykkænder på vandfladen og på de tilstødende enge og småøer. Først på sæsonen kan her være tusindtallige flokke af hejler, der kommer fra det skandinaviske højfjeld.

ØSTERILD TÅRNET ligger lige ved foden af Tømmerby Å med udsigt over Østerild Fjord og Arup Vejle. Færdsel ud til tårnet er til fods eller på cykel. Der er ca. 1½ km fra p-pladsen til tårnet. Om sommeren er der her gode muligheder for at se skestork. Forår og efterår er de delvist oversvømmede enge samlingssted for store flokke af bramgæs. Der er også gode muligheder for at se havørn hele året. Oddere ses jævnligt i åen, den opleves bedst tidlig morgen eller sen aften.